

Sadržaj

Što je IPA?	2
Koja je razlika između IPA I i IPA II?	2
Koji su sektori uključeni u IPA II?	3
Koliko je sredstava BiH imala na raspolaganju kroz IPA II?.....	3
Tko može biti korisnik IPA?	4
Tko je zadužen za programiranje sredstava iz IPA-e?.....	4
Što su IPA programi prekogranične suradnje?	5
U koliko IPA programa prekogranične suradnje sudjeluje BiH?	5
Na koji način se može aplicirati na projekte u okviru programa prekogranične suradnje?	5
Koje konkretne koristi od IPA-e imaju građani?	6

Što je IPA?

Od 2007. godine Europska unija definira novu generaciju pretpristupne pomoći namijenjenu zemljama s perspektivom članstva u EU. Instrument pretpristupne pomoći (IPA) je program bespovratne financijske podrške EU s ciljem podrške zemljama korisnicama u usvajanju i provedbi političkih, pravnih, administrativnih, institucionalnih, ekonomskih i društvenih reformi. Ove reforme je potrebno provesti kako bi se postigla usklađenost s vrijednostima Europske unije te postepeno usvojile politike, pravila, prakse i standardi potrebni za dostizanje punopravnog članstva u EU. Za razdoblje 2014.- 2020. važeći je instrument IPA II, a u pripremi je instrument IPA III za razdoblje 2021.- 2027.

Koja je razlika između IPA I i IPA II?

U okviru prijašnjeg Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), koji se odnosio na proračunsko razdoblje Europske unije 2007. – 2013., Bosna i Hercegovina kao zemlja potencijalna kandidatkinja za članstvo u EU koristila je sredstva u okviru prve dvije IPA komponente: Komponenta I (Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija) i Komponenta II (Prekogrančna suradnja). Ostale tri komponente (Regionalni razvoj, Razvoj ljudskih kapaciteta i Ruralni razvoj) su bile dostupne isključivo zemljama s kandidatskim statusom.

Uredbom o uspostavi instrumenta IPA II za proračunsko razdoblje 2014.- 2020. ukida se podjela na prijašnjih pet komponenti, a uvode se područja politika u okviru kojih se provode različite intervencije. Financijska pomoć je ovog puta dostupna u svim područjima politika, bez obzira da li zemlja ima status kandidatkinje ili potencijalne kandidatkinje.

Područja politika su prema novoj Uredbi podijeljena na:

- (a) reforme tijekom pripreme za članstvo u Uniji i sa njima povezana izgradnja institucija i kapaciteta
- (b) društveno-gospodarski i regionalni razvoj

(c) upošljavanje, socijalne politike, obrazovanje, promicanje ravnopravnosti spolova i razvoj ljudskih potencijala

(d) poljoprivredni i ruralni razvoj

(e) regionalna i teritorijalna suradnja

Važna novina koja je uvedena za korištenje IPA II je tzv. sektorski pristup koji podrazumijeva postojanje sektorskih strategija u državi korisnici za cijeli teritorij države korisnice, tj. sektorskih cjelodržavnih strateških dokumenata te je s tim vezano sudjelovanje u pojedinim područjima IPA II.

Sektorskim pristupom promoviraju se strukturne reforme koje će pomoći u transformaciji određenog sektora i njegovom usklađivanju s EU standardima.

Koji su sektori uključeni u IPA II?

Sektori koji su uključeni u IPA II za dobivanje podrške su: Demokracija i dobra uprava, Pravda i osnovna prava, Unutarnji poslovi, Konkurentnost i inovacije, Obrazovanje, upošljavanje i socijalne politike te Promet, Okoliš i klimatske promjene, Poljoprivreda i ruralni razvoj i Energija koji su naknadno uključeni, a nakon usvajanja cjelodržavnih sektorskih strategija.

Koliko je sredstava BiH imala na raspolaganju kroz IPA II?

U okviru IPA II, za Bosnu i Hercegovinu su u razdoblju 2014.- 2020. alocirana sredstva od oko 552 milijuna eura i to:¹

Demokracija i dobra uprava - 106.6 milijuna EURA

Pravda i osnovna prava - 116.6 milijuna EURA

Okoliš, klimatske promjene i energija - 114.2 milijuna EURA

Promet - 41.7 milijuna EURA

Konkurentnost i inovacije, Poljoprivreda i ruralni razvoj- 99.4 milijuna EURA

¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/bosnia-herzegovina_en

Obrazovanje, upošljavanje i socijalne politike - 73.8 milijuna EURA

Tko može biti korisnik IPA?

Temeljna namjena sredstava IPA je pomoć BiH pri ispunjavanju uvjeta za članstvo u EU, primarno jačanjem institucija. Stoga su glavni korisnici IPA sredstava institucije. Osim institucija korisnici sredstava IPA mogu biti i poduzetnici, organizacije civilnog društva, akademska zajednica, razvojne agencije, jedinice lokalne samouprave, poljoprivrednici/poljoprivredna gospodarstva.

Tko je zadužen za programiranje sredstava iz IPA-e?

BiH je uspostavila funkciju Državnog IPA koordinatora (DIPAK) koju obnaša direktor Direkcije za europske integracije. DIPAK-u su, prema Okvirnom sporazumu za IPA II, propisane odgovornosti i posebna uloga "glavnog partnera Europskoj komisiji za sveukupni postupak strateškog planiranja, koordinacije programiranja, nadziranja provedbe, procjene i izvještavanja o pomoći IPA II“.

DIPAK organizira procese planiranja i programiranja posebnih paketa pomoći za BiH u kojima sudjeluju sve relevantne institucije u BiH, a obavljaju se posebne konzultacije s civilnim društvom i donatorskom zajednicom. BiH je isprogramirala sva raspoloživa sredstva iz IPA II za BiH. Potpisani su svi finansijski sporazumi s Europskom komisijom, osim sporazuma za paket IPA 2020. čija je procedura u tijeku. Potpisivanjem ovih sporazuma isprogramirana finansijska sredstva postaju operativna te Delegacija EU u BiH provodi dalje procedure realizacije tendera, ugovaranja, praćenja realizacije uz isplate angažiranim ekspertima, odnosno organizacijama ili tvrtkama koje su potpisale ugovor za realizaciju projekata.

Posljednje podatke o ugovorenim i iskorištenim sredstvima iz IPA-e alociranih Bosni i Hercegovini možete naći na:

http://www.dei.gov.ba/dei/media_servis/vijesti/default.aspx?id=22687&langTag=bs-BA

Što su IPA programi prekogranične suradnje?

Programi prekogranične suradnje su instrument Europske unije za pružanje potpore suradnji institucija u pograničnim oblastima susjednih država. Programi predstavljaju financijsku podršku suradnji pograničnih teritorija susjednih država (prekogranična suradnja) ili suradnji dijelova ili cijelih država (transnacionalna suradnja), s ciljem promoviranja dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomskog razvoja kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative.

U koliko IPA programa prekogranične suradnje sudjeluje BiH?

U okviru IPA II (2014.- 2020.) BiH sudjeluje u tri programa prekogranične te još tri programa transnacionalne suradnje.

1. Program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora
2. Program prekogranične suradnje BiH – Crna Gora
3. Program prekogranične suradnje Srbija - BiH
4. Jadransko-jonski program transnacionalne suradnje (Interreg ADRION)
5. Dunavski transnacionalni program (Interreg Danube)
6. Mediteranski programa transnacionalne suradnje (Interreg MED)

Na koji način se može aplicirati na projekte u okviru programa prekogranične suradnje?

Ovi programi se implementiraju uglavnom putem javnih poziva za podnošenje projektnih prijedloga koji se periodično objavljuju. Postoji i mogućnost financiranja posebnih strateških projekata izvan javnih poziva, ukoliko se zemlje sudionice usuglase i ukoliko je takav projekt identificiran već u programskom dokumentu.

Financiraju se isključivo neprofitne aktivnosti u programskom području, a prihvatljivi aplikanti su uglavnom neprofitne pravne osobe, npr. javne institucije na svim razinama, općine, javna

poduzeća (ali ne ona koja imaju komercijalni i/ili industrijski karakter), obrazovne ustanove, instituti, turističke zajednice, NVO-i, udruge građana, poslovna udruženja, gospodarske komore, agencije za razvoj MSP itd.

Koje konkretne koristi od IPA-e imaju građani?

Kada se sredstvima IPA-e sufinanciraju infrastrukturni projekti, poput izgradnje ceste, rekonstrukcije željezničke pruge, izgradnje deponija za odgovorno upravljanje otpadom, sakupljača oborinskih i kanalizacionih voda, popravki mostova ili obnove spomenika kulture, izravna korist za građane je očita. Vještine, znanja ili alati koje institucije dobiju posredstvom IPA projekata u konačnici dovode do pružanja bolje i brže usluge građanima.